

5.3.2020

Työ- ja elinkeinoministeriö

kirjaamo@tem.fieeva.vartio@tem.fi**LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYSEKSI EDUSKUNNALLE TYÖTTÖMYYSTURVA- JA VUOROTTELUVAPAAJÄRJESTELMIEN TOIMEENPANON JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI**

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt (lausuntopyyntö 13.1.2020, TEM019:00/2019) määrätyiltä tahoilta lausuntoa otsikkoasiassa. Asian tärkeyden takia myös Keskuskauppakamari haluaa lausua asiasta. Keskuskauppakamarin lausunnon pääkohdat ovat seuraavat:

- Keskuskauppakamari ei pidä ehdotettuja muutoksia kannatettavina eikä usko hallituksen esityksellä saavutettavan sille asetettuja tavoitteita. Asian valmistelu esitetyn mukaisena on syytä lopettaa.
- Asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun ja resurssien tehokkaan käytön kannalta järkevämpi vaihtoehto olisi keskittää ko. tehtävät yhden TE-toimiston yhteyteen perustettavan erillisen yksikön hoidettavaksi.

Tarkemmat perustelut

Hallituksen esityksessä esitetään, että pääosa työ- ja elinkeinotoimistoille nykyisin kuuluvista työttömyysturva- ja vuorotteluvapaaajärjestelmien toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä siirrettäisiin Kansaneläkelaitokselle ja työttömyyskassoille. Osa tehtävistä edellyttää perustuslaissa tarkoitettua merkittävää julkisen vallan käyttöä eikä niitä sen vuoksi voi siirtää vaan ne jäisivät jatkossakin TE-toimiston hoidettavaksi.

Tosiasiassa hallituksen esitys johtaa siihen, että nykyisin TE-toimistoille keskitettyjä tehtäviä hajautettaisiin edelleen Kelan ja työttömyyskassojen hoidettavaksi. Toisin sanoen tehtävät hajautettaisiin lähes 30 eri toimijalle. Tämän ei voida katsoa olevan järkevä toimenpide asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun kannalta eikä sen voida olettaa olevan nykyistä, saati keskitettyä mallia kustannustehokkaampi. Päinvastoin voidaan olettaa, että hajauttaminen pikemminkin nostaa kustannuksia kuin laskee niitä.

Keskuskauppakamari esittää, että yhdenvertaisen kohtelun ja resurssien tehokkaan käytön kannalta järkevämpi vaihtoehto olisi keskittää ko. tehtävät yhden TE-toimiston yhteyteen perustettavan erillisen yksikön hoidettavaksi. Keskittämisestä voidaan olettaa seuraavan tehokkuuden kasvua ja sitä kautta resurssien tehokkaampaa käyttöä. Lisäksi voidaan perustellusti olettaa, että keskitetty käsittely takaa asiakkaille nykytilannetta ja varsinkin hajautettua mallia yhdenvertaisemman kohtelun. Edellä mainittujen lisäksi tietojärjestelmien kehittämisen voidaan arvioida olevan tässä mallissa hajautettua mallia yksinkertaisempaa ja kustannustehokkaampaa.

Hallituksen esityksessä tavoiteltu julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden saatavuuden ja laadun parantuminen TE-toimiston tehtäviä pois siirtämällä voidaan saavuttaa myös

5.3.2020

yllämainitun keskitetyn mallin tehokkuuden lisääntymisen kautta. Tämän lisäksi on tarkasteltava julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden rahoitusta, mikäli saatavuutta ja laatua ei nykyisellään pystytä turvaamaan.

Hallituksen esityksen mukaisessa toteutuksessa on myös vaarana, että siirtymävaiheessa ilmaantuu ongelmia, kuten ruuhkautumista. Kelan ja työttömyyskassojen nykyresurssit eivät riitä kaavailtujen uusien tehtävien hoitamiseen. Riittävät resurssit sekä asiantuntemus ja osaaminen pitäisi ensin kyetä turvaamaan. Tähän ei ole esitetty selkää ratkaisua hallituksen esityksessä.

Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan TE-toimistot käyttävät noin 130 henkilötyövuotta ja 6,8 miljoonaa euroa ko. tehtävien hoitamiseen. Samoissa perusteluissa todetaan, että Kela on arvioinut tehtäväsiirrosta aiheutuvan 115 henkilötyövuoden ja työttömyyskassat 130 henkilötyövuoden lisätarpeen. TE-toimiston tehtävien siirron yhteiskustannuksen Kelalle ja työttömyyskassoille on arvioitu olevan noin 16 miljoonaa euroa. Toisin sanoen hallituksen esitys todennäköisesti lisää merkittävästi ko. tehtävien hoitamiseen liittyviä kustannuksia. Hallituksen esityksessä todetaan, että pidemmällä aikavälillä työmäärän kasvu olisi siirrettävien tehtävien työmäärää pienempi. Ilman parempia perusteluita tätä arviota ei voi pitää realistisena.

Hallituksen esityksessä tuodaan esiin tiedonvälityksen kehittämisen tärkeys ja sähköisten järjestelmien kehittämistarpeet. Etuuskäsittelyssä pitäisi esimerkiksi päästä paremmin hyödyntämään tulorekisteristä sekä opinto- ja tutkintorekisteristä saatavaa tietoa. Näiden tärkeiden asioiden edistäminen ei vaadi hallituksen esityksen mukaista tehtävien siirtoa Kelalle ja työttömyyskassoille. Samat vaikutukset voidaan saada aikaan keskittämällä ko. tehtävät yhdelle TE-toimistolle ja toteuttamalla jo meneillään olevat tietojärjestelmähankkeet. Todennäköisesti helpommin ja kustannustehokkaammin, kuin hajautetussa mallissa.

Hallituksen esityksellä tavoitellaan myös positiivisia työllisyysvaikutuksia. Positiivisen työllisyysvaikutuksen arvioidaan muodostuvan sitä kautta, että TE-toimistoilta pois siirretyt tehtävät vapauttavat 130 henkilötyövuotta muuhun käyttöön ja tämä resurssi voidaan kohdentaa työllisyyttä tukeviin palveluihin. Tavoite on hyvä, mutta huomioiden ko. tehtävien siirrosta Kelalle ja työttömyyskassoille arvioitu merkittävä kustannustason nousu, on se työllisyysstoimena varsin tehoton kustannuksiin nähden.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Juho Romakkaniemi
toimitusjohtaja

Lisätietoja:

Mikko Valtonen
osaamisasiantuntija
puh. 040 867 8250
mikko.valtonen@chamber.fi

Mauri Kotamäki
pääekonomisti
puh. 044 585 4298
mauri.kotamaki@chamber.fi